

Ogólne założenia traktatu Maastricht

Traktat z Maastricht, Traktat o Unii Europejskiej, układ dwunastu państw członkowskich Wspólnot Europejskich zawarty na zjeździe przywódców państw **Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej** w Maastricht w Holandii w dniach 9-10 grudnia 1991, dotyczący integracji politycznej i gospodarczej tych państw. Stanowił najszerzą reformę struktur europejskich.

Europejska Wspólnota Gospodarcza, EWG, międzynarodowa organizacja gospodarcza powstała w wyniku procesów integracyjnych rozpoczętych po II wojnie światowej przez europejskie państwa demokratyczne o gospodarce rynkowej. Proces ten odbywał się w kilku etapach i polegał na tworzeniu wspólnych instytucji ekonomicznych, politycznych i prawnych.

Członkowie założyciele: Belgia, Francja, Holandia, Luksemburg, RFN (od 1990 zjednoczone Niemcy), Włochy. W 1973 do EWG przystąpiły: Dania, Irlandia, Wielka Brytania; w 1981 Grecja; w 1986 Hiszpania i Portugalia. W 1995 członkami Wspólnoty Europejskiej zostały: Austria, Finlandia, Szwecja.

Formalne podpisanie traktatu Maastricht nastąpiło 7 lutego 1992, wejście w życie 1 listopada 1993. Najważniejszą decyzją było powołanie Unii Europejskiej opartej na trzech filarach.

I filar zawiera zagadnienia rozstrzygane wspólnie, "ponadpaństwowo", w ramach Wspólnoty Europejskiej (przy głównym udziale Rady Unii Europejskiej). Ma charakter gospodarczy i opiera się na Wspólnotach Europejskich. Obejmuje on unię gospodarczą i walutową, unię celną, rynek wewnętrzny, wspólną politykę rolną i politykę strukturalną. Głównym celem pierwszego filaru jest "promowanie harmonijnego rozwoju działań gospodarczych", który jest osiągany poprzez jednolity rynek, efektywną politykę strukturalną, społeczną i pieniężną.

II filar dotyczy wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Celem drugiego filaru jest "strzeżenie wspólnych wartości, fundamentalnych interesów i niezawisłości Unii". W ramach tego filaru Rada Europejska oraz Rada Unii Europejskiej dbają o podniesienie bezpieczeństwa Unii i jej członków, a także o utrzymanie pokoju na świecie. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa nie narusza jednakże polityki bezpieczeństwa państw neutralnych oraz mocarstw jądrowych.

III filar – wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Traktat amsterdamski nadał trzeciemu filarowi nazwę Współpracy Policyjnej i Sądowej w sprawach karnych. Celem tego filaru jest zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa i sprawiedliwości poprzez wspólne działania państw członkowskich, dotyczących zwalczania przestępczości zorganizowanej, terroryzmu, przemytu narkotyków, handlu ludźmi, przeciwdziałaniu przejawom rasizmu. W ramach trzeciego filaru bardzo ważna jest współpraca sądowa między członkami UE, która polega na współdziałaniu w procesach karnych, wykonywaniu orzeczeń oraz kwestiach ekstradycyjnych. Pogłębianie integracji powoduje, że rządy państw przenoszą coraz częściej pewne dziedziny współpracy z II i III filaru na I filar, ponadnarodowy.

Główne cele i postanowienia

- utworzenie obszaru bez granic wewnętrznych
- umocnienie spójności gospodarczej i społecznej (kohezji)
- utworzenie Unii Gospodarczej i Walutowej
- wprowadzenie wspólnej waluty euro od 1 stycznia 1999
- określenie kryteriów konwergencji
- potwierdzenie tożsamości Unii na arenie międzynarodowej
- prowadzenie wspólnej polityki zagranicznej
- prowadzenie wspólnej polityki bezpieczeństwa
- wzmocnienie ochrony praw człowieka i swobód obywateli
- wzmocnienie ochrony interesów obywateli państw członkowskich
- ustanowienie obywatelstwa Unii Europejskiej
- rozwój współpracy w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości
- rozwój współpracy w dziedzinie spraw wewnętrznych

Wśród najważniejszych ustaleń traktatu należy wymienić:

- 1) zobowiązanie, iż do 1999 UE wprowadzi wspólną walutę, którą będą się mogły posługiwać kraje spełniające kryteria konwergencji, przystępujące do Unii Gospodarczej i Walutowej, nad stabilnością nowej jednostki monetarnej ma czuwać Europejski Bank Centralny;
- 2) dotychczasowa luźną współpracę w dziedzinie polityki zewnętrznej zastąpiono wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa;
- 3) państwa członkowskie Unii zobowiązały się rozwijać współpracę w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i polityki wewnętrznej (powstał m. in. Europol);
- 4) wzmocniono rolę Parlamentu Europejskiego przez przyznanie mu nowych uprawnień dotyczących m.in. jego zgody na większą niż dotychczas liczbę decyzji (np. wpływ na powoływanie członków Komisji Europejskiej);

- 5) utworzono Komitet Regionów;
- 6) wprowadzono obywatelstwo UE, gwarantujące każdemu obywatelowi Unii prawa wyborcze, bierne i czynne, w wyborach samorządowych i wyborach europejskich na obszarze pozostałych krajów Unii; poza tym zapewniające swobodę poruszania się na terenie UE, jak i ochronę dyplomatyczną bądź konsularną wszystkich państw unijnych (np. w kraju, gdzie nie ma placówki dyplomatycznej Holandii obywatel tego kraju może zwrócić się o pomoc do placówki Włoch lub Niemiec);
- 7) oprócz Wielkiej Brytanii pozostałe 11 państw zgodziło się na porozumienie w sprawie polityki socjalnej, w ramach dodatkowego protokołu do traktatu.

Wnioski

Postanowienia w odczuciu ogólnym przyczyniły się do skomplikowania struktur i procedur unijnych, które dla zwykłych obywateli stały się po prostu nieczytelne i budziły obawy dotyczące powstania biurokratycznego tworu. Było to przyczyną dążenia do zmiany niektórych postanowień z Maastricht i doprowadziły po kilku latach do uchwalenia Traktatu amsterdamskiego.

Daty i formy zatwierdzenia traktatu

Lp.	Państwo	Podmiot zatwierdzający:	Data przyjęcia traktatu:
1.	 Austria	referendum	12 czerwca 1994
2.	 Belgia	parlament	4 listopada 1992
3.	 Dania	referendum	18 maja 1993
4.	 Finlandia	referendum	16 października 1994
5.	 Francja	referendum	20 września 1992
6.	 Grecja	parlament	31 lipca 1992
7.	 Hiszpania	parlament	25 listopada 1992
8.	 Holandia	parlament	12 listopada 1992
9.	 Irlandia	parlament	17 czerwca 1992
		referendum	4 listopada 1992
10.	 Luksemburg	parlament	2 lipca 1992
11.	 Niemcy	parlament	2 grudnia 1992
12.	 Portugalia	parlament	10 grudnia 1992
13.	 Szwecja	referendum	13 listopada 1994
14.	 Wielka Brytania	parlament	2 sierpnia 1993
15.	 Włochy	parlament	29 października 1992

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ